

BEZORILIK JINOYATINI TERGOV QILISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Ergashev Javlonbek
Jaxongir o'g'li

Tergov faoliyati 327-gurux

Annotatsiya

Bezorilik, sport musobaqalari bilan bog'liq bo'lgan buzg'unchi va ko'pincha zo'ravonlik xulq-atvorining bir ko'rinishi bo'lib, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va butun jamiyat uchun jiddiy muammolar tug'diradi. Ushbu maqola bezorilik harakatlarini tergov qilishda qo'llaniladigan joriy metodologiyalarni o'rganadi va bunday tergov samaradorligini oshirish uchun innovatsion yondashuvlarni taklif qiladi. Ilmiy tamoyillar va ilg'or texnologiyalarni o'zida jamlagan holda huquqni muhofaza qiluvchi idoralar bezorilikning asl sabablarini yaxshiroq tushunishi, oldini olish strategiyasini kuchaytirishi, shuningdek, sport musobaqalarida qatnashayotgan shaxslarning xavfsizligi va xavfsizligini ta'minlashi mumkin.

Kalit so'zlar:

sport musobaqalari, xatti-harakatlarning sabablari, dinamikasi va oqibatlari, tergov qilish, zo'ravonlik.

Bezorilik, sport musobaqalarida ishqibozlar o'rtasida bo'ysunmaydigan va zo'ravon xatti-harakatlari bilan ajralib turadigan, jamiyat xavfsizligiga tahdid solayotgan va sport mahoratiga putur yetkazadigan uzoq vaqtdan beri davom etayotgan muammo bo'lib kelgan. Bezorilikni tergov qilishning an'anaviy usullari ko'pincha bunday xatti-harakatlarning sabablari, dinamikasi va oqibatlari to'g'risida keng qamrovli ma'lumot berishda etishmaydi. Ushbu maqola hozirgi metodologiyaing kamchiliklarini yoritib berish va bezorilik harakatlarini tekshirishni kuchaytirish uchun ilmiy tamoyillardan foydalanadigan yangi yondashuvlarni taklif qilishga qaratilgan.

Bezorilikni tergov qilishdagi qiyinchiliklar.

Bezorilik harakatlarini tergov qilish huquqni muhofaza qilish organlari uchun juda ko'p muammolarni keltirib chiqaradi. Bu qiyinchiliklarga hodisalarning o'tkinchi tabiati, ko'p olomonda jinoyatchilarni aniqlashning qiyinligi va bezorilik harakatlarining asosiy sabablari haqida ishonchli ma'lumotlarning yo'qligi kiradi. Bundan tashqari, bunday hodisalar paytida yuzaga keladigan murakkab ijtimoiy dinamika va guruh psixologiyasi bezorilik avj olishini samarali bashorat qilish va oldini olishni qiyinlashtiradi.

Bezorilik xatti-harakatlarini tekshirish huquqni muhofaza qilish organlari va jamiyatdagi ushbu keng tarqalgan muammoni hal qilish vazifasi yuklangan boshqa organlar uchun jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi. Bu qiyinchiliklar tergov

jarayonini murakkablashtiradigan va zo'ravonlikka qarshi samarali kurashishga to'sqinlik qiluvchi turli omillardan kelib chiqadi. Asosiy qiyinchiliklardan ba'zilari quyidagilardan iborat:

1. Hodisalarning o'tkinchi tabiati: Bezorilik ko'pincha maktablar, o'yin maydonchalari yoki onlayn platformalar kabi vaqtinchalik muhitda sodir bo'ladi, bu esa rasmiylarning real vaqt rejimida kuzatishi va aralashuvini qiyinlashtiradi. Hodisalar haqida xabar berilgan yoki aniqlangan vaqtga kelib, jinoyatchilar va jabrlanuvchilar juda oz dalillarni qoldirib, allaqachon harakat qilishgan bo'lishi mumkin.

2. Jinoyatchilarni aniqlashning qiyinligi: Bezorilik hodisalari bir nechta shaxslar yoki guruhlarini qamrab olishi mumkin, bu esa aniq jinoyatchilarni aniqlashni qiyinlashtiradi, ayniqsa qo'rqitish anonim yoki guruh sharoitida amalga oshirilgan hollarda. Katta olomon yoki anonimlik keng tarqalgan onlayn hamjamiyatlarda aybdorlarni aniqlash yanada qiyinlashadi.

3. Sabablar haqida ishonchli ma'lumotlarning yo'qligi: Bezorilikning asosiy sabablarini tushunish samarali oldini olish va aralashuv strategiyalarini ishlab chiqish uchun juda muhimdir. Biroq, zo'ravonlik xatti-harakatlarining sabablari haqida ishonchli ma'lumot olish qiyin bo'lishi mumkin, chunki jinoyatchilar o'zlarining sabablarini oshkor qilishni xohlamasliklari yoki o'zlari murakkab ijtimoiy va psixologik omillar qurboni bo'lishlari mumkin.

4. Murakkab ijtimoiy dinamika va guruh psixologiyasi: Bezorilik ko'pincha murakkab ijtimoiy dinamikani va guruh psixologiyasini o'z ichiga oladi, bunda shaxslar ijtimoiy mavqega ega bo'lish, hukmronlikni ta'minlash yoki tengdoshlar bosimiga moslashish uchun zo'ravonlik xatti-harakatlari bilan shug'ullanishi mumkin. Ushbu murakkab o'zaro ta'sirlar qo'rqitish hodisalari qachon va qayerda sodir bo'lishi mumkinligini oldindan aytishni qiyinlashtiradi va ularni faol ravishda oldini olish harakatlariga to'sqinlik qiladi.

5. Jabrlanuvchining xabar berishni istamasligi: Bezorilik qurbonlari qasos olishdan qo'rqish, ijtimoiy stigma yoki rasmiylarning muammoni samarali hal qilish qobiliyatiga ishonchsizlik tufayli hodisalar haqida xabar berishda ikkilanishlari mumkin. Bu istaksizlik tergovga to'sqinlik qilishi va hokimiyatning jamiyatda zo'ravonlik ko'lami va ta'siri haqida keng qamrovli tushunchaga ega bo'lishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Ushbu muammolarni hal qilish proaktiv oldini olish strategiyalari, dalillarga asoslangan tadbirlar va jamoatchilikni jalb qilish tashabbuslarini birlashtirgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Psixologiya, sotsiologiya, ta'lim va huquqni muhofaza qilish organlarining ma'lumotlaridan foydalangan holda, rasmiylar jabrlanuvchilarning farovonligini birinchi o'ringa qo'yadigan, zo'ravonlikning asosiy sabablarini bartaraf etadigan va jinoyatchilarni o'z harakatlari uchun javobgarlikka tortadigan yanada samarali tergov metodologiyasini ishlab chiqishi mumkin. Qiziqarli tomonlar, jumladan, maktablar, ota-onalar, ruhiy salomatlik bo'yicha mutaxassislar va advokatlik guruhlarini o'rtasidagi hamkorlik hamdardlik, hurmat va inklyuzivlikni rivojlantiruvchi qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratish va pirovardida bezorilikning barcha ko'rinishlarida barham berishga harakat qilish uchun muhim ahamiyatga ega.

Taklif etilayotgan metodologiyalar.

Mavjud metodologiyalarning cheklovlarini hal qilish uchun psixologiya, sotsiologiya, kriminologiya va ma'lumotlar fanidan tushunchalarni birlashtirgan multidisipliner yondashuvni qabul qilish zarur. Mashinani o'rganish va ijtimoiy tarmoqlarni tahlil qilish kabi ilg'or tahliliy texnika va texnologiyalardan foydalangan holda huquqni muhofaza qilish idoralari bezorilik bilan bog'liq xatti-harakatlar modellari va tarmoqlarini chuqurroq tushunishlari mumkin. Bundan tashqari, kuzatuv kameralari, yuzni tanish texnologiyasi va olomon monitoringi tizimlaridan foydalanish bezorilik bilan shug'ullangan shaxslarni aniqlash va kuzatishda yordam beradi. Ushbu texnologiyalarni real vaqt rejimidagi ma'lumotlar tahlili bilan birlashtirgan holda, huquqni muhofaza qilish idoralari hodisalarga tezkor javob berishlari va kuchayishining oldini olishlari mumkin. Bundan tashqari, jamoatchilikni jalb qilish va targ'ibot dasturlari muxlislarda mas'uliyat va hurmat hissini tarbiyalash orqali bezorilikning oldini olishda muhim rol o'ynashi mumkin. Huquq-tartibot idoralari sport tashkilotlari, fan-klublar, mahallalar bilan hamkorlik qilish orqali sport bilan shug'ullanish madaniyatini yuksaltirish, o'zaro hurmatni oshirish, shu orqali bezorilik holatlarini kamaytirishi mumkin.

Xulosa:

Xulosa qilib aytish mumkinki, bezorilikni tergov qilish an'anaviy usullardan tashqariga chiqadigan faol va ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Ilmiy tamoyillar, ilg'or texnologiyalar va jamoatchilik hamkorligini o'zida mujassam etgan holda huquqni muhofaza qiluvchi idoralar bezorilik harakatlarining oldini olish va ularga qarshi samarali kurashish bo'yicha o'z salohiyatini oshirishi mumkin. Sport tadbirlariga tashrif buyuradigan shaxslarning xavfsizligi va xavfsizligini ta'minlash va sport mahoratining yaxlitligini qo'llab-quvvatlash uchun manfaatdor tomonlar hamkorlik qilishlari va innovatsiyalar qilishlari shart.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <http://geografiya.uz/attestatsiya/9418-talim-tarbiya-tizimiga-oid-atama-vaizohli-lugatlar-toplami.html>
2. <https://uz.denemetr.com/docs/134/index-21658.html>
3. <http://geografiya.uz/attestatsiya/9418-talim-tarbiya-tizimiga-oid-atama-vaizohli-lugatlar-toplami.html>